

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIII. Pontificis Nuntius, & Caesareus Legatus in Germaniam pergunt
ad componendas Concilij conditiones: & quid principes Protestantes
responderint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

disse idonea officia per literas ac Nuntios; & consentanea responsa eum praestolari, antequam Caesar ex Italia discederet. Huius verò Caesaris de Pontificis voluntate testimonij Suavi haud placuit meminisse, cum eius memoria sit planè monoceroti contraria, ea nimirum, ut quidquid est veneni antidotum à se depellat.

1533.

CAPVT XIII.

Pontificis Nuntius, & Casareus Legatus in Germaniam pergunt ad componendas Concilij conditiones: & quid principes Protestantes responderint.

Quò res maturaretur citius, dum omnium Principum expectabantur responsa, voluit Pontifex alterum quod in consilio statutum erat exequi, de Nuntio destinando. Legauit itaque Hugonem Rangonium, Rhegiensem Episcopum ^a cum diplomatis ad Ferdinandum Regem, & Catholicos Principes 20. Februarij anno 1533. simulque Nuntium misit Vbalinum de Vbaldinis, sibi à Cubiculo, ad Reges Galliae ac Britanniae, cum diplomatis eodem die datis; ^b qui Nuntij Synodi conuocandae conditiones cum iis Principibus statuendas curarent. Mandata Rangonio tradita, pariter ab Vbalino seruanda, iniungebant, ut octo rerum capita, quae necessaria & aequa videbantur, proponerent.

^a Mandata tradita Rangonio, alibi que per eam occasionem misistis, extant in Volumine Vaticanæ Biblioth. in quo, & in alio, sunt multæ Literæ, Diplomata, & Commentarij Clementis Septimi de Concilio, postea citanda.
^b Hæc Diplomata extant inter alia Clementis.

² *Ut Concilium sit liberum, celebreturque more ab Ecclesia usurpato vsque ab initio vniuersalium Conciliorum.*

Ut ij, qui sunt interfuturi Concilio, se illi obtemperaturos polliceantur.

Ut ij, qui legitimâ causâ ne adsint excusantur, legitimos Procuratores mittant.

Ut interea in controuersis Fidei nihil innouetur in Germania.

Ut locus decernatur; secus enim omnia frustra parari: ac proinde proponi à Pontifice Mantuam, Bononiam, ac Placentiam; quarum singule tuta sunt, capaces, fertilestque, ac caelo salubri, atque Germania propinquiores, quam ceteris transmontanis nationibus Synodo interfuturis.

Ut si quis Christianorum Principum operi tam Religioso absque iusta causa defuerit, non idcirco omittatur; sed cum reliquis sanioris mentis ipsorum conspirantibus promoueat.

Ut si quis Sacrum huiusmodi Catum impedire, seu postea eius Decreta violare tentauerit, reliqui cunctis suis viribus Pontifici pro Concilio tuendo adsint. Pontifex verò sexto mense postquam de ceteris memoratis capitibus propitium responsum acceperit, Concilium indicat, post annum.

Mm 3. cogen-

1533.

cogendum, quo spatio opus est, tum Vrbi destinatae rebus opportunis instruat, tum quò y presto sint, qui è tam longinquis regionibus aduocantur.

Nuntio Rangonio adiunctus est Cæsareus Orator Lambertus Briardus, Belgici Concilij Præses, datumque ipsi negotium, ut prius à Romanorum Rege rei transigendæ rationem acciperet: ut statum Germaniæ obseruaret, animosque cognosceret, an per Concilium, analiâ viâ reconciliari possent; ac de iis Pontificem ac Cæsarem certiores redderet; nullam tamen spem faceret Protestantibus de conditionibus Concilij, si quas fortè proposuissent, ne postmodum gloriarentur, ut aliàs euenerat, in procliui sibi esse, in summis atque grauissimis seu Fidei seu præceptorum Ecclesiæ negotiis, consensum ac tolerantiam obtinere.

Si priuata Nationis Synodus tentaretur, eam ostenderet inuolentem; utpote quidquam sancienti auctoritate carentem, violentiam Pontifice non annuente, neque consentientibus reliquis Prouinciis Christianorum, ubi tamen res communis ageretur; periculosam denique ob rationes quas supra * recensuimus. De iis, quibus scilicet Romana Curia grauatos Germani querebantur, significaret, iam ex parte à Pontifice adhibita remedia, & omnibus ritè examinatis, aptius reliquis prouidendum. Quidnam certius, quid patientius præstare poterat Cæsar ad comprobandum Clementis animum Concilio celebrando paratum, quo tempore nulla suberat suspicio priuati in eum studij, dum ex noua cum Gallo affinitate, suborta erat aliqua sibi inuicem dissidendi causa?

Legati, post accepta à Ferdinando mandata, officio primum defungi statuerunt cum Ioanne Frederico, à parentis obitu Saxoniæ iam Septemuiro, tamquam cum principe Protestantium: & cum eo conuenere 2. Iunij Wimaræ, illius oppido in Thuringia. Is, qui proponebantur auditis, ad respondendum spatium postulauit, quod à Nuntio collaudatum, tamquam prudens ad grauiora deliberanda consilium. Hic Suauis insulsâ malignitate dictum Nuntij contulit: Sibi, ait, temperare non potuisse Nuntium, quin per eam laudem conceptæ spei voluntatem patefaceret, interuenturæ suo negotio moræ ex voto Pontificis; sed mox accepto responso fuisse delusum. Primò quidem, quidnam uisitatus Principibus, ubi quàm quantumuis leuiois momenti proponitur, quàm se deliberaturos respondere, antequam certum & irreuocabilem assensum præbeant. Adeoque nec improuisum accidere illud poterat, nec insolitam cunctationem præferre. Secundò, quænam Oratori nouo magis uisitata ratio beneuolentiæ captandæ ab eo Principe quicum ager, quam

* Capite 9.
hujus libri.

quàm acceptâ vñdecumque occasione ipsum laudare? Tertio, num fortè non obuersabatur Nuntio lætitiæ causâ, dum Ioannes Fredericus, adeò palàm obfirmatus in hæresi, adeò abhorrens à quocumque Concilio ex Catholico ritu celebrando, ipsum non illicò repudiabat, sed ancipitem animum præ se gerebat, adeoque nutantem in eo, cui ad eam vsque horam firmiter inhæserat? Quarto, si Nuntius moram trahere cupiebat, multò magis ex eadem causa Concilij repudiatio optanda erat, quæ Pontificem ab illius solitudine liberaret, simulque palàm faceret per ipsum non stesisse, quòd minùs conuocaretur. Quare si verum foret quod pro certo ponit Suauis, repulsa confestim accepta debuisset Nuntij gaudium cumulare ob rem certam, non verò extinguere ob euanescentem spem, vt ille comminiscitur.

At huius hominis liuor adeò frequenter, adeò manifestè se prodit, vt verear, ne quæ in illo animaduerto, lectoris oculos iuxtà ac meum calamum defatigent. Nominis tamen fama, cum tanta Catholice Fidei fraude ab eo quæsita, postulat vt satius mihi sit fastidium legentibus narrando inferre, quàm in ipso confutando deficientem videri, cum pro victoria, non pro plausu scribam.

Ad narrationem itaque regredior. Respondit postea Septemuir, velle se ceterorum Principum Protestantium super ea re sententiam rogare. Quapropter hi cum illo Smalkaldæ conuenere, vt de responsione consuleretur; quam ibi decretam, ipse communi nomine reddidit scripto, Iulij postremo die. Eius summa fuit, præter generales querelas de Religione per Romanam Sedem deprauata, ritibus ac definitionibus Diuinæ Scripturæ aduersantibus, se primæ ac secundæ conditioni consentiri non posse: in vs enim ex vna parte haberi, Concilium liberum futurum; ex altera verò, deposedi Pontificiæ auctoritati subiectum, cui ab omnibus esset obtemperandum. Sed mira sanè excusatio: nam in articulis modò recitatis ne nominatur quidem Romanus Pontifex, quin solùm dicitur, *Concilium celebrandum more ab Ecclesia usurpato à primis vsque vniuersalibus Conciliis*: quæ postrema verba, quibus æqua & congrua conficitur propositio, à Suauis omittuntur. Neque sermo ibi est de obligatione obtemperandi Pontifici, sed Concilio.

Dein respondebant, in Concilio à multo etiam tempore celebratis aberratum fuisse à recta ratione, in ita à primis Ecclesiæ Conciliis, arrogatâ sibi à Pontificibus auctoritatè supra quàm par erat, ac subinde inductis abusibus, doctrinisque aduersus Dei Verbum: adeoque se velle Concilium, in quo Sacræ Literæ prævalerent, quod

que

1533.

que Romanorum Pontificum aut Scholasticorum auctoritati minimè subderetur. Cuius responsionis imbecillitas mirum est quam latere potuerit Suauem, dum eam tamquam iustam recenset. Vnum saltem ipsi proferant ex Conciliis Oecumenicis, in quo demonstrent, nullà vsos auctoritate Pontifices, quemadmodum et aduerso Pontifici tot in medium asferre licet, in quibus ne ipsi quidem id ausint in dubium reuocare. Ea sunt in primis omnia in Occidente celebrata, non in Laterano inquam, sed in Gallia, in Germania, apud Reges ac Cæsares potentissimos, & conuenientibus et amplissimis ac religiosissimis Episcopis; qui omnes numquam consensissent, occupari ab Romano Episcopo nouam & contra iurisdictionem supra Ecclesiam vniuersam; præsertim cum armorum vi seu formidine ad id minimè adigerentur. Fierine potuit, ut ad tam improuisam alienæ potestatis assumptionem, in prima quæ eo pacto habita est Synodus, nemo prorsus reclamaret, nullumque planè vestigium facti tam memorandi in vlla historia discernetur? Præterquam quòd huiusmodi auctoritas Romani Pontificis vel in primis Orientis Conciliis, quorum memoria distinctior viget, manifestò liquet, cum exploratum sit, quam subiectionem professum fuerit Ephesinum Cælestino, & Chalcedonense Leoni. Et satis quidem intelligebatur, Protestantes, dum articulum illum verbis tam appositis conceptum repudiabant, inde deducentes libertatem adimi, ac Pontifici Concilium subiici, se vel nolentes contineri antiquissimam Ecclesiæ consuetudinem, non à longo hucusque tempore, sed à primis Oecumenicis Conciliis fuisse, ut illis Romanus Pontifex præsideret.

Præterea, efflagitare ut Sacra Scriptura definitionibus Pontificum, Scholasticorumque doctrinis anteferreretur, æquè erat, ac pro certo ponere, eas inuicem sibi repugnare. Quod si contingeret, quanam dubitet illam antehabendam? Si quidquam Pontifex contra Sacras Literas doceret, desineret esse Pontifex, & Scholastici qui hoc ipsum auiderent, Scholasticorum nomen amitterent: utriusque verò proferuntur in Concilio tamquam meri Scripturæ interpretes in obscuris locis; sed ille absque erroris periculo, hi ut erroribus obnoxij. Dixi, *in obscuris locis*: siquidem in iis quæ per se patent, variasque interpretationes minimè patiuntur, non requiritur neque conuocatur Concilium; ut ex iis omnibus constat, quæ ab Ecclesiæ primordio, vel per ipsos Apostolos celebrata sunt. At Lutherani per eam speciosam loquendi formam volebant, ut in effatis Diuine Scripturæ non adeò apertis, explicationes ex ipsorum libidine antehabere-

haberentur declarationibus Interpretis legitimi, atque à Deo constituti, tum sacrorum Doctorum commentationibus à peculiari ipsorum lumine profectis, qui tandem communem Ecclesiæ sensum enuntiant. Quapropter postulatio Protestantium æquiparanda erat litigatoris petitioni, qui contenderet, in suæ causæ decisione rationem legi ac Iurisperitorum opinioni præferri. Certissimum quippe est, legem rationi aduersantem nequiquam valere, multoque minus cuiusvis Iurisconsulti opinionem rationi pariter repugnantem. Quare ubi ratio in aperto est, nihil opus lege, nihil Legisperito; sed sufficit lumen, hominum animis à natura inditum. Verum quoniam in rebus moralibus ratio plerumque delitescit, idcirco eius inuestigandæ cura, ac declarandæ auctoritas prudentibus Legislatoribus tradita est; & cum aliquando lex ipsa obscura sit, multo plus lucis accipit ab intelligentia Iurisdctorum, qui diu accurateque in eo se studio exercere, quàm à gregariis Iudicibus, quibus instrui necesse est innumera ferè Tribunalia. Hinc ergo, ut quàm possit tutissimè legi ac rationi adhæreatur, in more positum est, ut Iudices in ferenda sententia opinionibus suis insignium Iurisperitorum doctrinas anteferant.

8 Concludebant Protestantes: Vbi Pontifex more consueto Concilium habere vellet, se minimè recusaturos adesse, ubi ita aduocarentur, ut cautum publicè ipsis foret (intelligentes per eam conditionem inter alia Concilium in Germania celebrandum) & ubi existimarent id è Dei gloria futurum; sed retentâ libertate accipiendi, repudiandive eius decreta, prout ea Diuinis Oraculis vel consona vel absona arbitrarentur. Quod profectò sonabat, se Concilio interfuturos, ut ipsum impugnarent ac diiudicarent, non ut ibi promouerent vnitatem Ecclesiæ, illud agnoscentes tamquam legitimum excitarum dissensionum Iudicem.

CAPVT XIV.

Pontificis in Galliam aduentus. Et quid egerit cum eo Rege, præsertim de causa Protestantium, & Anglicano diuortio.

1 **R** Ex Galliæ non destiterat sollicitare congressum cum Pontifice; qui respui à Clemente non poterat, quin immodicam seu existimationem seu benevolentiam præferret in Cæsarem, non solum ut primogenitum, sed velut vnigenitum eum habendo; quod vicissim effecisset, ne Rex ipsum uti parentem agnosceret, cum causæ publicæ pernicie. Quoniam verò Sabaudia Dux

Pars I.

N n

iis

Historia
Concilii Trid.
s. 1.
IV
5.